

Új szépirodalmi könyvek

DRASCHE-LÁZÁR ALFRÉD

ENYÉM VAGY!

REGÉNY

Ára 6 korona

A «Tüzpróba» kitünő szerzőjének új regénye, a melynek érdekfeszítő, fordulatos cselekménye a magyar előkelő világ körében, nagyrészt főrangú magyar huszártisztek között játszik le.

FELNER-DÉNES PÁL

AZ ÁRNYÉKEMBER

FANTASZTIKUS REGÉNY

Ára 6 kor. 60 fillér

Olyan ez a fantasztikus regény mint egy opium-álmom: eleinte szeliden ringat, majd örvénylő érzések, vad szenvedély és tomboló gondolatvihár misztikus szimfóniája . . .

KISS JENŐ SÁNDOR

A GÉP

NOVELLÁK

Ára 4 kor. 80 fillér

Tizennyolcz novella van ebben a könyvben, jól megkomponált, érdekes történetek, melyek kiválnak úgy meséik változatosságával, mint alakjaik erőteljes rajzával a mai magyar novella-írás átlagából.

HAVAS ALISZ

SZENT BORBÁLA KÉPE

REGÉNY

Ára 6 korona

Egy fiatal író első könyve. Kitűnően elbeszél, érdekes történet, melynek folyamán finoman megrajzolt, élettelen alakokat mutat be a mai kornak a levegőjéből.

LEGÓRÁBBKORI TÖRTÉNETI
MŰZSOLGALOM KÖNYVTÁRA

SZINI GYULA

PORCZELLÁN MUZSIKA

Ára 6 korona

Egy asszonyi élet vergődése a reá áhító férfiak egymás elleni harcában — Szini Gyula új regényének tárgya s a budapesti művészvilág adja meg az érdekes levegőjét színes képeivel és finoman rajzolt jellemző alakjaival.

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

4. SZÁM. 1918. (65. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL,

BUDAPEST, JANUÁR HÓ 27.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 80 fillér.

Előfizetési feltételek:

Egészévre — 40.— korona.
Félévre — 20.— korona.
Negyedévre — 10.— korona.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldij is csatolandó.

OSEREKERESKEDÉS A NÉMET-OROSZ FRONTON. — «Buda» felvétel.

EGY FALUSI KISASSZONY TÖRTÉNETE.

REGÉNY. — IRTA SZEMERE GYÖRGY.

(Folytatás.)

A kis doktor ismét sóhajtott, aztán leült.
— A kérdésed után itélve, nem tudsz mindent, Borecsi; csudálom, hogy atyád nem tartotta érdemesnek legalább két szóval megemlíteni...

— De mit?
— Indiákra utazom az Ervin kíséretében.
— Ah, olyan messzire!

Némi kis sajnálkozás csengett a leány hangjában, semmi egyéb. Se csudálkozás, se érzelm.
— Téged ez nem érint, ugy-e? — kérdezte a szerelmes fiatalember szomorúan.

— Dehogyan nem — válaszolt Borecsi röstelkedve a hidegségén — sajnállak, ha nem jószándóbból utazol.

— A gróf küld.
— Ah!

Becsületes fiú volt a kis doktor, nem akarta a leányt tévedésbe ejteni.

— Nem azért küld — vallotta be őszintén — a miért te hiszed, mert talán láb alatt vagyok neki, — annál sokkal kevesebb taksál engem, sokkal többre becsüli magát — egyszerűen elküld, megfizet, mert kellet neki, illetve a fiának.
— És te örömmel mégy?

A leány azonnal megérezte, hogy félszeg volt a kérdése, de nem nyíthatt rajta. A fiú feleletéből örömmel konstatálta, hogy nem is volt rá szükség.

— A hogy vesszük, — válaszolt a kis doktor nagy, vakmerő reményeket fűzők ehhez az utazáshoz, de hogy miféle reményeket, az egyelőre az én titkom marad.

— Szerencsével járj: őszinte szívből kívánom neked.

— Köszönöm Borecsi és most magadról beszélj. Mit határozottál? Hozzá mégy?

Csak most jutott eszébe a leánynak, hogy csudálkozzék unokatestvére intim kérdésén. Ki avatta be őt az ő legbelső ügyébe? Egyáltalában, hogy vett tudomást egy olyan eseményről, a mit újra verni sem nem illik, sem nem szokás?

— Hogy tudtad meg? — kérdezte lehangoltan.

— Hiszen előttem kért meg az apától. Talán azért, mert sejtette vagy tudta, hogy nekem is van a dologhoz némi kis közöm... Nem jól mondom — javította ki magát a szerelmes úr — saját magam árultam el magamat: menyasszonyomnak mondtalak.

Csend.

— Miért tetted, mikor nem igaz?
— Úgy összeszorult a szívem és fel voltam háborodva és... egy szóval nem tudtam mit cselszszem...

Még mélyebb csend.

— Borecsi bocsáss meg nekem.
— Bánt, hogy oly biztosra veszel! — durcázkodott a leány.

— Nem veszek biztosra, — állította a doktor lihegve — sőt nagyon vékony fonalon függ az én reményem, de ez nem akadályoz meg abban, hogy mindent el ne kövessék a bírásodért, hogy minden erőmet, egész életemet egyetlen tétben rádobjam a sors játékasztalára, hogy elnyerhesem a szívedet.

Borecsi lehorgasztotta büszke kis fejét.

— Oh, miért beszélsz így velem most? Miért terheled meg a lelkeket, veszed el a szabadságomat? Azt akarod, hogy szánalomból menjek hozzád?

— Nem — tüzelt a kis ember — áldozatot nem fogadok el, megküzdök érted, meggyőzlek, magamnak meghódítalak, ha belepusztulok is, csak azt tudjam, illetve ajkadról halljam, mert anélkül is tudom, hogy mire visszatérek, szabad leszel-e?

— Miért kérdezed, ha tudod?

— Csak annyit tudok, hogy egy vén embernek oda nem dobod magadat, annál sokkal többre becsüllek, mint hogy ilyen frivolitással meggyanusítsalak, egyszóval bízom a jellemében...

A leány eltakarta arcát.
— Ne folytasd, — vágott unokatestvére szavába, — te össze akarsz engem kötözni nagyhangú erkölcsi frázisaiddal, ravasz bizalmi előleggeddel: ezélt nem érz... azt én nem tűröm.

Felpattant székéből s hátat fordított a fiatal embernek. Átment a szobájába.

Balik követte az ajtóig. Ott megállt.

— Borecsi! Így bocsátasz el, Borecsi?
— Így.

— Könyörgöm Borecsi, változtasd meg szándékodat, szólj hozzám egyetlen jó szót, aztán megyek.

— Nem... megbántottál... csúnya vagy.

— Borecsi, még egyszer könyörgök, aztán soha többet... Borecsi, nem ismerem engemet!

Most már a lábával is toppantott a leány. Igen fel volt háborodva, körömszakadtig védekezett a háló ellen a szabadságra született dalos kis madár.

— Még fenyegetsz is! — fakadt ki megilletétt büszke szívéből a felháborodása. — Ezt soha sem felejttem el neked.

— Akkor Isten veled, Borecsi... Isten velünk. Mélyen dübörgött a búszúzó fiú hangja, mintha koporsóból kelt volna ki.

Aztán eltűnt. Halkan, észrevétlenül. Mintha csak a levegő szíva volna fel.

A leány meg se fordult utána. Úgy maradt távozása után is háttal az ajtónak, a melyen egy beléje halálisan szerelmes ifjút talán a kétségbeesésbe kergetett.

Csak akkor fordult meg, midőn apja szobájába benyitott.

Az öreg úr jókedvűen lépett be, örömtől pilyókásan.

— Hallod-e, Borecsi, nincs még egy olyan ember a világon, mint a kegyelmes úr.

A leány mosolygott. Az iménti zivatar nyilván semmi nyomot nem hagyott a lelkében, mert egész úde, szabad volt a mosolya.

— Mit mondott, apa?

— Azt csak a jó Isten tudja maga, — állította a boldog ember kunczogva, — annyit beszélt az és mindig rólad és oly finoman, hogy csak bámulni lehetett rajta, megérteni alig.

— Minden a régiben marad? — kérdezte a leány mohón.

— Minden úgy lesz, a hogy te parancsolod — azt mondta — (erre a mondatára emlékszem véletlenül) — így fejezte ki magát: ő csak egy avét poros gordonka a sarokban, olyan gordonka, a min a világon csak egy művész tud játszani s az a művész te vagy. Tehát ne tarts a gordonkától, nem szólal az meg addig, míg a te karesú ujjaidat — (úgy mondta: karesú) — néma húrjaira rá nem nyomod; akkor azonban olyan hangokat csalhatsz ki belőle, a melyeket akarsz s a melyek ezen a világon egyedül csak neked tetszenek.

— Szépen mondta, — osztozott a leány apja elragadtatásában, — úgy beszélt, mint egy költő s mégis többet fejezett ki, mint egy tudós; most már biztos vagyok benne, hogy bátran és szabadon beszélhetek vele ezentúl is.

— Akkor gyere fiam, — sürgette leányát a tiszteletes, — tíz percz mulva találva a vacsora: pözgőzni fogunk. Ott lesznek Ervin és a kopasz Fülöp is.

— Jaj, de mulatságos lesz! — a kislány ugrott örömben. — Megálljon apa, kivágott derekat veszek magamra, a vén Fülöp szereti a kivágott derekat.

— Csak siess!

— Ugratni fogom a vén Fülöpöt. Elcsavaram a kopasz fejét.

— Csavard, csak siess.

Borecsi egy-kettőre elkészült az átöltözködéssel, aztán apja nyakába ugrott.

— Ervint megboszantom! Micsoda hecez!

— Csak bosszantsd, ha tudod, a mit kövve hiszek, mert még nem láttam bosszankodó halat — jegyezte meg a tiszteletes úr.

— Hát majd megmutatom.
— Mutasd, boszorka, mutasd...

Apa és leánya leskándáltak az első emeltről, azaz csak az öreg úr skándált feszes generális módra, a kisasszony negédesen, karsún libeggett le a lépcsőkön, mint egy erdei nimfa, a ki a finom lépést az özikétől leste el.

A házigazda a szobájába belépő fiatal leány láttára kipattant székéből, rugalmasan, mint egy kadét s beledobta égő szívkáját az e célra szolgáló víztartó üveggömbbe.

A kopasz Fülöp gróf, a ki a kandallónál sütögette fagyos hátát, mulatságos torzképeket vágott s elkezdett csörögni, mint a víg szarka, csak rekedtebben s még annál is folyamatosabban. Bohócot csinált magából, mert úgy vélte, hogy így a legmulatságosabb. Mindenáron tetzen akart mindenkinek s szívből hálás volt minden mosolyért, a mit mökával az ajkakra csalt.

— Halló, Babetta kisasszony, tündérke, nimfácska, tudja-e, mit álmodtam ma éjjel? Fekete szakállam nőtt és dús göndör hajam, rozoga lábszáraim megacélosodtak, vén szívembe ifjú szerelem költözött; irtózatosan viselkedni kezdett a talpam: elkezdtem táncolni, mint egy örült dervis, eleinte egyedül, később, hogy hogy nem, karomba sodródtok egy fürgelábú kis gezella: azzal jártam. Cziróka, maróka, kerekkecske, dombocska, találja ki, ki volt az én álombeli párom.

Borecsi csiklandósan nevetve, engedte, hogy a komikus vén rué megcsókalgassa a kezét, aztán válaszolt:

— Nem viccz kitalálni — állította — én voltam a maga fürgelábú gazellája, ha más lett volna, annak találta volna fel ezt a kis mesét.

A kopasz szarka folytatta a csörgést, de most már csak a falnak csörgött, az udvarias házigazda, elkaparintotta tőle vendégei figyelmét s karját nyújtotta Borecsinak.

— Engedje meg Babette, kis pajtás, egy női szalonba vezetem: ott várjuk meg az estebédet.

A kislány belekarolt a daliás öreg úrba. Szinte hozzátapadt a karjához: úgy lejtett el vele. Szép kép volt, bizarr, de szép. A májusi hajnal s szeptemberi alkony szimbolikus szoborportozata.

— A mint parancsolja, kegyelmes uram.

— Mindig a nő parancsol, Babette.

— Azt én nem szeretem: én engedelmeskedni szeretek, engedelmeskedni, simulni, tetszeni.

— Hát akkor csakugyan parancsolok magának, — mondta évődő hangon a nagyúr.

— Parancsoljon, ha tud.

— Én ne tudnék — s kacagott a hitbizományos oligarcha, — mikor egyebet se csináltam világeletemben!... Az a parancsom, hogy a viszonzítás öröme csipjünk be, Babette.

— Jó, de a kegyelmes úr kezdje.

— Kezdem, de nem csap be?

— Nem, elmegyek a határig.

— Mi a határ?

— Ha tetszik, táncolni fogok az estebéd után.

— Velem?

— Nem, szólóban... Egy új táncot találtam ki: elprodukálom exzellenziádnak.

— Nekem? Fülöp hálásabb publikum.

— Lehet, de nem ért a tánczhoz, a tánczosnót nézi, nem a gondolatot élvezi, a mit a táncza kifejez.

A híres világi elpirult a leány isteni naivságán való gyönyörűségében.

— Jó, Babette: tánczoljon, csak nekem tánczoljon, ne nézzen senkire.

— Nem, csak néha Ervin grófra még... Igen mulattat a nézése, ha a szemünk véletlenül találkozik.

Halkan kacagott a gróf.

— Hát az mulatságos is lehet, azonban, sajnálom, ebben a mulatságban nem lesz ma

része. Ervin nem vacsorál velünk, kimentette magát.

— Ah!
Sajnálkozással vegyes csodálkozást fejezett ki a leány hangja. De csak pillanatig tartott ez a diszpozíciója, a másikban már egykedvűen nevetett.

— Nyilván tölem szokik, — jegyezte meg — pedig ma egy különös tervem volt vele.

— Mi?

— Nem árulhatom el... A végrehajtást másokra tartogatom.

A párbeszéd vége már a nőszalomban folyt le. Borecsi egy kék selyem karosszékben himbálta keresztbevetett karesú lábát, a házigazda vele szemben egy tenyéri guggolón ült.

Fülöpnek még mindig járt a szája, bár most is csak a falaknak mólázhatott, mert még a tiszteletes úr sem tartotta érdemesnek, hogy figyeljen rá. Az valamennyi érzékével a kegyelmezt élvezte, a szavát, mozdulatát, fiatalos kedvét, sasszemében a váltig sziporkázó tüzet.

(Hiába no — motyogta magában — csak telivér a telivér; ez az ötvennégy éves arisztokrata, hiába szaggatja lábát a kőszvény, ma is nagyobbat ugrik, mint akármelyik levante a magunkszórték közül.)

A papocska határozottan elfogult volt a nagy úrral szemben. Falusi várkastélyában, ahol egyszersmindenkora berendelt mindennapos vendége volt, legalább egyszer hetenként úgy kikapott tőle, hogy mástól tizedrésznyi porciót sem tűrt volna el: neki mindent megengedett. Szerette, szinte imádta patrónusát, tűzbe ment volna a zsarnokáért. Miért? Nyilván, mert az egyedüli ember volt a világon, a ki konok fejének imponálni tudott. Vagy mert megérezte, a mit senki sem érzett rajta kívül, hogy kemény zsarnoki vértete alatt testvéries emberszerető szív dobog?...

Annai bizonyos, hogy minden nyegleségtől ment, egyenes jellemű ember volt a kegyelmes. Sokszor nyers, de még többször nagylelkűen elnéző, nemes. Szívelemlé volt a parancsolás, de még jobban szeretett jutalmazni. S mindig módját tudta ejteni, hogy kibékítse azt a két megbántott. Haragudni, irigykedni, hazudni nem tudott: méltóságán aluli apró piszkosságok-nak tartotta az ilyes, póriás gyalorságokat.

Anyit ért minden szava, tette, a mennyit kifejezett. Azonban talán mégis határtalan önuralma volt masszív egyéniségének legfőbb díszje. Az egyéb életviszonylatokban vasfalakat keresztültörő energiája pillanatra sem ragadtatta el, midőn olyan akadályokba ütközött, a melyeknek elhárítása nem férfiaságot, hanem alkuvágyat, rimánkodást, megalázást követelt. Ilyenkor inkább abbahagyta a harcot, önmagát győzte le, elegánsan, könnyedén. Ó, a ki senkitől sem tűrt el egy kis ellentmondást sem, ha érezte az igazát, gavallérosan, mosolyogva hajlott meg egy kisleány előtt, midőn az férfiú hiúságán, megtisztelő ajánlatának visszatartásával, csorbát ejtett. S pillanatig sem nehezelt a kislányra. Epóly elfogulatlanul gyönyörködött benne, mint annakelőtte, sorsdöntő nagy lépése előtt... Nagy, kártekonny szívelemlé volt, de salakja nem volt eme szívelemléinek.

A táblánál jobbra a tiszteletes, balra Borecsit ültette maga mellé. Fülöp öcsése vele szemben foglalt helyet. Ő volt a leghangosabb az asztalnál, mindent magának követelt: lenyelt vagy két tuccat osztrigát, fél fácskát, két palacska pezszt, de nyelt közben az éhes szeme is: hozzátapadt a Borecsi formás hóvállához s mint a piéca, teleszitta magát vele. Egyszóval, habzsolva élvezte az életet: habzsolva és hangosan. Fűrés hangján telezsinatolta a levegőt, fűt-fűt összehadart, mert nem a fejből jött a gondolata, hanem érzékét muzsikáltatta, midőn a szája járt.

Kis Borecsi nagyszerűen mulatott rajta, különösen a bókjain. Érezte, hogy tetszik a fakó vén gavallérnak s esze ágában sem volt, hogy letompítsa annak lelkesedését, legmerészebb bókjaért sem haragudott meg, sőt annál is merészebbeket provokált. Ósnaivsága ilyenkor nem egyszer sikamlós területekre ragadtatta, az a piának kellett őt egy figyelmeztető krákogással a rendes kerékvágásba visszajesztenie...

A házigazda az ebéd közepén a leány felé emelte pezszt poharát:

— Koczinom velem, Babette! Éljen a fiatalosság, éljen a szerelem!

Fülöp is poharát emelt s szinte végignyult a hatalmas asztalon, hogy a koczintók poharáig érjen a karja.

— Velem is, velem is, Babette kisasszony, engem ki ne hagyjon, inkább megeszem a poharat, a miből a maga egészségére iszom.

Babette nevetett.

— Ah, az megártana a méltóságos grófnak, inkább egyebet tegyen meg a kedvemért.

— Mit? Parancsoljon velem. Tótágast álljak vagy kiugorjam az ablakon? Avagy lehozam az égből az Aldebaran-essillagot s ékszernek bódító, illatos hajába tűzsem?... Rendelkezzék velem, drága kisasszony, én magáért mindenre képes vagyok.

— Ah, ez csak frázis, — ugrotta a leány a kopasz urat, — a férfiak sokat beszélnek, de ha tetteire kerülne a sor, kisujjukat sem áldoznák fel a hölgyükért.

— Micsoda? Kisujj!

(Folytatása következik.)

A "REKVIEM"-BŐL.

— Iza emlékezete.* —

Más a színe...

Más a színe a levegőnek,
Mások a tárgyak, emberek,
Mióta te nem vagy közöttünk
S nincs kapcsolatuk már veled.

Más vagyok én is! Elvégeztem
Nagyon hamar a dolgomat.
S most idegenbe, zúgolódva
Várom, míg indul a vonat.

A mi sorsunk.

Mikor mosolygott jövünk előttünk:
Én drágaságom, nem így szerződünk!

Te eltűntél, mint gyönyörű álom;
Én meg a rideg, bús valót járom!

Szívednek nem fájt eltávozásod;
Én fájdalomtól gönyvedve járok.

Te elmentél egy leheletben;
Én megyek egész életemben.

Pap Zoltán.

* Szerzőnek a Petőfi-társaságban felolvasott verseiből.

HELROBBANTOTT HIDAK MÓTTA ELŐTT A LIVENZÁN.

Orlando (Bereg), Rozalinda (Várady A.), Célia (Bayor G.)

Erdei jelenet a II. felvonásból.

SHAKESPEARE «A HOGY TETSZIK» CÍMŰ VIGJÁTÉKA A NEMZETI SZÍNHÁZBAN.

SZÍNHÁZ.

Shakespeare: A hogy tetszik; a Nemzeti Színházban. — Jó Dániel: Őszi vihar; a Vigzínházban.

Shakespeare minden egyebeknél kivül már csak azért is nélkülözhetetlen kiegészítője minden irodalomnak, mert olyan dolgokat tud és csinál, a melyeket az utóbbi száz év irodalma csaknem egészen elejtett, különösen a színpadon. Ő jelenti számunkra ma a nagy tragédiát, a melytől a modern drámaírás a romantikusok óta csaknem egészen elfordult a szűkebb kisgúrgó-körű társadalmi dráma kedvéért s még inkább ő tartja tudatunkban, hogy a színpad nemesak morális, társadalmi vagy pszichológiai összeköttetések fóruma és a való életnek hű vagy torzító tükré, hanem játszásnak színhelye is, olyan játszás, a mely minden idegen ezél nélkül, önmagáért van, a mely kiemel mindennapi életünkkel a fantázia rózsáskertjébe. Felöltött gyermekek tesznek és játékszerű avatja mindazt, a mi életünkben komoly dolog, szerelmet, vágyat, a hatalom és érdekek harcát, gazdagságot és szegénységet. Mint a színpadon mindenhez, ehhez is Shakespeare értett legjobban. Játéki vigjátékában talán leginkább költő, tisztán és kizárólag költő: ezekben függetleníti magát legteljesebben mindattól, a mi az író a földhöz, a valóságához köti. A vigjátékok Shakespeareje merészen, lendületesen, szabadon lebeg, mint az aéroplán, olyan magasságban és olyan irányban, a hogy a kedve tartja; semmi másról nem függve, csak a nehézkedés mindenre érvényes törvényétől.

Ép ezért Shakespeare vigjátékai még nehezebb feladatot tűznek a színpadi rendező elé, mint a tragédiák. Diszletben, tempóban, hangban, hangulatban mindig éreztetni a dolognak tisztát, önzélt játék voltát, azt a fantasztikumot, a mely a valóság képeivel özafolja a valóságot, azt a súlytalanságot, a mely mindenkor kész ellebbenni a realitás talajától és mégsem szabad eltűnnie a légűr megfoghatatlanságában — mindez hatalmas próbája a színpadnak, a mely elvégre nagyon is reális elemekkel, emberekkel és kulisszákkal dolgozik és olyan hallgatóságra számít, a melyet az élet keservessége nagyon is elszoktatott a derült, gondtalan, gyermeketekéntől.

Ivánfi Jenőt kell tehát először említenünk, mikor A hogy tetszik előadásáról szólnunk. Két lehetőség állott előtte: vagy a lehető legegyszerűbb, a mese primitívségig lefokozott színpadot állítani össze vagy ellenkezőleg feldiszníteni a modern színpadi dekoráció minden raffináltságával. Ő az utóbbit választotta s ezért megrovásban is részesült, holott mi azt hisszük, neki van igazsága. A mai — és különösképen a mai — nézőnek szüksége van az illúzió-keltés erősebb kábitó-szereire, hogy bele tudja élni

magát a shakespearei játék álomvilágába, mint a hogy a rossz alvónak altatószer kell, hogy be tudjon jutni az álom kapuján. Ivánfi a mai lehetőségekhez képest igen szép díszleteket állított össze, a melyek a nézőt a szeménél fogva is ráhangolják a darab melodrájára. S erre van ráhangolva a játék-stílus is: gyorsan, könnyedén, friss mozdulatokkal, sajátos mesehangulatban folyik a játék mindvégig, a színészek jókedvűen mozognak, beszélnek, mintha nekik is csak játék volna a dolog. A két színész, a kikre a darab lényege van bízva, szinte lebeg előttünk; két kis leány, a kik életet játszanak. Várady Aranka és Bayor Gizi duettje, a mint végig vezeti a darabot, kedves, szeretetreméltó, megérdemi azt a tapsot, a melylyel az első előadás közönsége jutalmazta őket. Az a levegőben-lebegés, a mit elképzeltünk, mikor a darabot csak olvasásból ismertük, nincs meg bennük, az egész előadásból hiányzik a fantáziának az a muzsikája, s a lírának az az erős, ellenállhatatlan áramlata, a mely a shakespearei vigjáték-játszás stíljét jelentené. A mit azonban látunk, az beszéletes és őszinte művész-munka, a Nemzeti Színház mai képességének színvonalán áll. Minden színész tisztességgel elvégzi a magáét s valamennyinek együttes érdeme, hogy meghódították a Nemzeti Színház műsorának egy Shakespeare-darabot, a melyet eddig nélkülözünk kellett.

A Vigzínház új író próbált szerezni műsorának: Jó Dániel, a ki eddig, egy fiatalkori novella-könyvének nyomatekos írói sikere után, talán elkedvetlenedve, talán — s ezt inkább hisszük — az írói közlékenység fogyatékából, teljesen elhallgatott s a kitűnő színpadi rendező szerepében maradt csak kapcsolatban az irodalommal. Finom intelligenciáját, ízlését és gondosságát láttuk nem egy darab előadásakor, a melyet másvalaki írt — most azután kíváncsiak voltunk, hogy fog megállni a színpadon ő, a ki annyi másnak segített megállni? mennyivel fogja segíteni színpadi tapasztalata?

Legelőször épen az ötlött szemünkbe, hogy nincs színpadi tapasztalata, már t. i. olyan, a melyre az írónak szüksége van. Mindenben, a mi rendezői dolog, a mi konstrukció, ott látjuk a színpad minden csínját-bíját pontosan ismerő színpadi embert, mindabban, a mi írói dolog, épen olyan kezdő, mint mindenki más. A jelenetek beállítása, az alakok egymással való viszonyba hozása, a csoportok elosztása kész és kifogástalan, a kitalálás, a fejlesztés, a szavak, a melyeket a szereplők szájába ad, nem egy ponton veszedelmesen el vannak számítva. Ismét azt látjuk itt, hogy senki sem tapasztalhat semmit a más bőrében, csak az tapasztalat, a mi saját élményünk. Hiába tanulta ki valaki a színpad titkait a mások sikereiben és

bukásain, mikor maga ír darabot, némely külső dolgokat leszámítva, úgy fog hozzá, mintha sohasem látott volna színpadot belülről. Jó Dánielnél azt érezzük, hogy nagyon is tapasztalt akart lenni, nagyon is biztosra számított ki mindent. Alig van a darabnak olyan szava, a mely ne volna valamilyen hatásra, valaminek megvilágítására számítva és mégis azt tapasztaltuk, a legnagyobb hatásra beállított szavak, mozdulatok, hangok maradnak hatástalanok. Hogy csak egy példát mondjunk, az első felvonásban pontosan körül akart rajzolni mindent: az alakok konturjait, egymáshoz való viszonyukat, mindazt, a mi a cselekvénynek alépitménye. Mindezt azonban egészen primitív módon teszi, ő maga magyaráz ki mindent az alakok szájába adott szavakkal s annyira megmagyarázza, hogy nem hagy a számunkra semmit, a mit magunk éreznünk ki.

A darab azonban nagyon jól van koncepiálva. A házassági háromszög új változatát mutatja be. A férj öreg ember, rideg, gyöngédség nélküli, csupa energia, vasember. Az asszony tiszta, gyöngé, gyöngédségre és szabadságra vágyik, harminczéves, és még nem élt, mert a férje elzárja a világtól; fulladozik pompás kalitkájában, mint a légszivattyú burája alá tett madár. A másik férfi úgy jön hozzá, mint a sóvárgott élet, a szabadság, a szerelem követje. A két férfi úgy ötközik össze, mint két elemi erő: a férj a kiméltelen, önző, tulajdonát megtartani elszánt akarat, a másik férfi a szenvedély, a vágy, a természeti jog energiája. A két erő susterogva ront egymásnak és egyik sem bír a másikkal. Inkább összeomlás aztán, mint megoldás, hogy a két szembenálló harczost egy közbelépő böcs és jó öreg ember képében a deus ex machina választja szét. Néhány okos szóval rábírja a férjet, mondjon le a feleségéről a másik javára, mert ha két fiatal lény szereti egymást, akkor nincs a világnak az az ereje, a mi el tudja őket választani. A nagy feszültségnek, a melytől nagy robbanást vártunk, egy piczike kis biztosító szelepet nyit a szerző s ezzel hirtelen lelehad minden — még a darab érdekessége is. A tragikus összecsapásból nem mert vagy nem akart tragédiát csinálni. Az első felvonás, attól kezdve, hogy a kívánczó asszony és a szerelmes fiatal férfi találkoznak, igazán kitűnő, erővel teljes, mély lírai zengésű és szimbolikus távlatokba kitérűlő. A legnagyobb várakozásokat keltette a darab iránt s bizonyos, hogy már csak ezért is érdemes megnézni; különösen Varsányi Irén rendkívüli művészettel eljárított némajátékáért. A többi színészek is kivált Fenyvesy, Hegedűs, Csontos művészetük színvonalán maradtak.

Schöpflin Aladár.

MAGYAR-MANNHEIMER GUSZTÁV MŰTERMÉBEN.

ELSŐ SIKEREM.

— L. vél a szerkesztőhöz. —

Igen tisztelt Szerkesztő úr!
Őn arra kér, beszélnek el valamit művészi multamból. Legszívesebben az első sikeremre emlékszem. Münchenben történt...

Hosszas és nehéz küzdelmek után végre a művészi pályára léphettem és lassanként rámosolygott a szerencse. Első rajzaim, illusztrációim és festményeim mind több elismerést szereztek, pályatársaim körében is jó néven támadt s végre olyan anyagi helyzetbe jutottam, hogy kimehettem Münchenbe. De gődő önérettel és a hazai elismerés öntudatával mentem Raab Lajos Leonhardhoz, a müncheni akadémia aczélmetsző tanárához, magammal vittem itthon sok elismeréssel fogadott rajzaimat és bekopogtam műtermébe.

A mester elővette a rajzokat, egyenként megvizsgálta, szólanul, szigorú arccal. Aztán összetette a lapokat, ránézett és megszólalt:
— Fiatal ember, magának lehet, hogy van tehetsége, de tudni nem tud semmit. Mindent előlről kell kezdenie...

Úgy álltam ott, mint a kit főbe vágta. Én nem tudok semmit? Én, a pesti fiatal óriás?

Nagyon el voltam keseredve.

De mindez nem használt. Beállottam a műhelybe, dolgoztam, keserves munkával. Így telt el két év, közben bekerültem az akadémia festő-osztályára és egyre-másra nyertem el az akadémiai díjakat.

Egy nap, díjkiosztás napján, a lépcsőn lejövet, szemben találok Raab tanárral magamat. Igen kedves mosollyal közeledik felém, barátságosan szorongatja a kezemet s megölel.

— Látam munkáit! Nagyon szépen haladt, nagyszerű tudással dolgozik, — melegen gratulálok.

Ezt a sikeremet sohasem feledem el. Ennek örvendtem életemben a legjobban!

Magyar-Mannheimer Gusztáv.

A ki ismeri az örökké vidám, mindig elmésen évdődő, csapongó jó kedélyű embert Magyar-Mannheimerben, az el sem tudja képzelni, milyen végtelen nehéz szomorúság húzódik meg mostanában a Mester szíve mélyén... Hogy ezt kiléssük, az Aradi-utcai műtermében kellene megpróbálni a művészt, valahogyan elbújva, nagy vázának mögé, akkor, mikor magában van művészi elmélyedésével... A mikor idegenül

MAGYAR-MANNHEIMER GUSZTÁV MŰTERMÉBŐL.

érzi magát nappali tanyáján, művészi alkotásainak templomában, a műtermében. Mert nem ez az igazi műterme. Miként Katona Nándornak a Tátra hófötte bérezei között, Magyar-Mannheimer Gusztávnak Olaszthon azurkék ege alatt, künn a szabadban van a műterme. Csudálatosan erős, diadalmas művészete ott forrott ki, annak a műteremnek ragyogó, napfényes levegőjében, a Dél legélénkebb színben pompázó zöld növényzete között. A háború előtt nem múlt el esztendő a nélkül, hogy Magyar-Mannheimer meg ne tért volna ebbe a műtermébe, melyet buján pirosló utcsák határoltak s ablakszemek küll nagy, távoli utak szegélyeztek... A mester esetjén tobzódott a legszebb mennyboltzat alatt líbcő élet, a hervadás szomorú szépsége, a tenger búbanatos, ködfátyolos párája, a megfeszült esend andalító romantikája, hortenziák és magnoliák kábitó illatát kelhelvén a váznon meséből... Es most immár esztendőök óta a háború által száműzöttén kedves műtermétől, mindeztől meg van fosztva a mester... A pesti műhely ablakszemén keresztül az

Aradi-utcai bérpaloták fölött kesernyésen viogyorg a szürke ég, a lomha kőd s hiába várásolja ide Itália tüzes napsugarait a legszentebb elképzelés, — azok nem jönnek el ide...

Mindennek dacára valóságos tékozlóan bányik művészi elgondolásaival... Csak a szíve kívánczok elhagyott műterme után, de a munkája él s dús kompozíciók megkezdetten várják a befejezést. Lázás, szívós munka folyik az itthoni atelierben... Csupa női aktok merészen érkei elgondolásban. Elevenek, élnek, mozdulataik vonaglanak a váznon. Csapongó, művészi temperamentum líheg ezeken a képeken. Az alakok rózsaszínű fiatalágában, hol az erotika vadása tombol, hol a szűzesség tiszta hava csillan fel. Mikor elmélyedünk a fiatalos erővel alkotott művek szemlélésébe, önkéntelenül azt érezzük: ez a kiváltságos művész esetjében tartja a bünt és a szentséget.

Ez a hitünk nyilvánul meg, midőn elvetődik pillantásunk a műterem falaira. Itt egy Capri szigetén festett sötét éjszaka, háragvó kék mennyboltzatot üszkáló bárányfelbőkkel. Régen, évekkkel ezelőtt, sötétlők ernyő alatt pisllakoló olajmés mellett festette ezt a mester; azonmód a néma éjszakában egy magános capri ház udvarában. Mennyi bujáság, mennyi érzékiség fogant meg e képen, a melynek közelében szelid, szent olasz tájak tiszta földszagot terjesztenek a művész alkotásának természetességében. Amott egy tarkáló virágos rét, mellette egy forró levegőjű, zivatart váró nyári délután, majd egy női fej ábrázoló, csudálatosan finom festményen akad meg a szemünk. Az emlékekben élő ismert reprodukciók nyomán ráismerhetünk Magyar-Mannheimer híres Hervadása-ára, meg Bathyhány Gézáné grófnő tulajdonát képezte s valami aukozióján visszavásárolta a mester. De itt találhatjuk a Társulati díjjal, a kis állami aranyéremmel és a nagy állami aranyéremmel megkoszorúzott műveinek, nemkülönben azon képeinek vázlatait is, a melyeket az állam megvásárolt a Szépművészeti Múzeum számára.

Majd sorra jönnek a rendkívül finom érzékkel megfestett esőbe borult tengerellelletti tájak, melyeknek éreztetni lehet a sós ködöt, a szelid magyar Alföld szűz levegőjű pusztáin pihenő szénaboglyák, melyeknek megfestésében talán a legmagyarabb és így tovább a többi alkotások, melyek külön, külön bizonyosságai annak, hogy mennyire szeret súlyos ellentétekkel dolgozni, ez az ösztönében teljesen szabadon csapongó, hatalmas művészlélek...

Ha nem is a legkedvesebb munkahelye, de művészetének kincsestára itt van ebben a műteremben, mely híven őri magyar képzőművészetünk egyik legjelentősebb élő egyéniségének minden emlékét és minden ragyogó valóságát.

MAGYAR-MANNHEIMER GUSZTÁV NEJÉVEL.

PHOENIX.

Elbeszélés. — Irta Pesti Nagy Lajos.

A mérnök reszkető lábbal állt az igazgató elé. Fátalos, meg-megakadó beszéddel bejelentette, hogy hazamegy, mert beteg, nem tud dolgozni. A feje fáj, napok óta nem aludt, még összeadni sem tud, még vonalzóval sem tud egyenes vonalat rajzolni.

Az igazgató esodálkozva hallgatta a mérnököt, aggodalmasan nézte sápadt arcát, szenvedő szemét és csak ennyit mondott:
— Tessék hazamenni.

A mérnök megjéjt a saját cselekedetétől, attól, hogy elkérezkedett a hivatalból, hogy nem tudta folytatni a munkáját. Töprengött:
— Mi ez velem? Mi lesz ebből? Furcsa, hisz én soha beteg nem voltam.

Az estét kávéházban töltötte, később elment egy zenés, tánczos mulatóhelyre. Kissé fölélénkült, csaknem egészen jól érezte magát és most szinte nevetésgéssé talála a hirtelen ijedségét és azt, hogy már orvoshoz is készült. De a mikor hajnal felé haza érkezett, sajátos izgalom lepte meg, a mely késő reggelig nem szállt el az idegeiről. Csak délelőtt aludt vagy két órát, azután egész nap újra fájt a feje.

Három nap múlva orvoshoz ment. Az orvos tüzetesen megvizsgálta, betegségét jelentéktelennek mondta, orvosságot nem is írt, csak életrendet szabott meg és biztató szavakkal, megnyugtató mosollyal elbocsátotta.

Ezt az orvost néhány hét alatt többször meglátogatta, kúrara, gyógyszerekre tértek át, eredménytelenül. Azután más orvosok, professzorok kerültek sorra. Mindegyikhez reménytelenséggel érkezett, néhány látogatás után pedig pusztulásra, halálra szántan távozott. Most már egész lelkét betöltötte a betegsége. Szüntelenül azzal foglalkozott, arról gondolkodott, arról beszélt az ismerőseinek, mindegyiknek tövérl-hegyére elpanaszolta. Nagyon beteg ember az, — mondták róla, ha szóba került. Kár érte, milyen fess ember, — így sajnálkoztak miatta a nők. Mert magas alakjával, halvány arczával és lassú, szándéktalanul is elegáns mozdulataival tetszett a nőknek. De ezzel ő már nem törődött, már csak panaszkodott, a panasza közvetlenül, mit sem lepelve hangzottak el, de inkább bánatosan és lemondóan, semmint siránkozóan. Pedig már elvesztette a hivatalát, felélte és gyógyítókására elhasználta a megspórolt pénzét, a ruháit is elhordta. Utolsó kis pénzén még Bécsbe utazott egy világhírű professzorhoz, de az új kúrához bizalma nem volt, meg a pénze sem volt már elég hozzá.

Beteg pesti éjszakázó lett a mérnök. Nagy bortal a kezében, még mindig mutatós angol kabátban, formás kemény kalappal, lakkezipőben lépdelt a körúton és az Andrássy-úton, egyik kávéházból a másikba, leginkább népes, ocsóbb tanyákra, a melyekben már ismerősöket, cimborákat szerzett s velük átbeszélgette az éjszakát. Beszélgetés közben gyötrelmes szüneteket tartott, kínosan simogatta a homlokát, nyomkodta a halántékát és igen sok aszpirint szedett fejfájásának a csillapítására. Néha dominózott, hajnaljában az e helyeken gyülekező leányokkal diskurált, a kikkel egészen sajátos módon el tudott beszélgetni, komolyan vette őket és törődött az apró dolgaikkal. Mások egy bolond emberrel vitatkozott, a ki végtelen dühbe hozta őt, mert azt állította, hogy feltalálta a perpetuum mobilét és a bolondot ennek a lehetetlenségéről hasztalanul igyekezett meggyőzni. Pedig hát ő csak ért az ilyesmire, elvégre az egy egyszerű fizikai kérdés, ő pedig mérnök, diplomás ember és még vitatkozni mer vele egy ilyen senki.

— Érdekes helyzet, — mondta nevetve a vita egyik tanuja, kövér, nyugodt ember, — mindakettő azt hiszi, hogy a másik bolond és mindakettőnek igaza van.

A mérnök dühösen legyintett, elhallgatott, újabb adag aszpirint vett be. Egy színész rászólt:
— Miért pusztítja magát azzal a méreggel?
— Nem méreg ez, ez az egyetlen boldogságom. E nélkül nem bírnék élni. Annyira fáj a fejem.

— A mennyit maga beszéd, az már méreg! — mondta a színész határozottan és szinte haragosan. És csaknem felelősségre vonta a következő szavaival:
— Hát miért fáj a maga feje? Járt már orvosnál? Mért nem gyógyíttatja meg magát, mi?

A mérnök fájdalmas gúnyval mosolygott s a környezete beszédmódján felelt:

— Ha magának annyi koronája lenne, mint a hány orvosnál én már voltam...

A színész a megdöbbenés miatt kómikus pózba vágta magát és részvételleljesen firtatta tovább:

— Magának, kedvesem, valami szanatóriumba kellene mennie. Nem lehet? Nincs pénz?

— Voltam már. Nem is egyszer.

— No és nem használt?

— Nem. Semmit sem használt. Csak a pénzem ment rá.

— Hm, hm... Hát mi ez tulajdonképpen? Valami okának csak kell lenni... Vervizsgálatot vetetett már?

— Minden volt már. Mindent megpróbáltam velem. Nem tud már maga nekem újat mondani.

A színész még feszegette a dolgot, orvost, kúrát, orvosságot ajánlgatott és vigasztalta a mérnököt, hogy el kell a bajnak mullnia.

A mikor a mérnök eltávozott, hogy egy más éjjeli tanyán várja meg a reggelt, a színész még sajnálkozott rajta, de aztán nevetéssel utánozta a mérnök lassú, beteges, elegáns mozdulatait, beszédét és arczjátékát. Egy német artistaléány, mivel a jelenlevők mind hangosan, bántóan mulattak a produkción, rászólt a színészre:

— Maga egy komisz ember! Ha szíve volna, nem gúnyolna ki egy ilyen szerencsétlent.

— Az a kenyere, hogy mindenkit kigúnyol, — mondta valaki. Ő a legkiválóbb kómikus, ebben a kávéházban.

Ezen a közbeszóláson maga a színész is jót nevetett és most már a német artistaléányt kezdte utánozni, igen ügyesen, gonoszul.

Másnap az artistaléány, mihelyt megérkezett, elhívta a mérnököt ebből a társaságból.

— Ne üljön olyan közönséges emberekkel. Nem magához való.

És leültek külön egy kis asztalhoz, beszélgettek, német képeslapokat nézegettek. A mérnököt kínozták a fájdalom, szemei behúzódtak üregeikbe, a czimpáitól leomló barázdák megmélyültek és megnyúltak, hosszú, vékony ujjai nagy haját túrta, gyötörte, az arca sötét és vértelen volt. A leány lopva nézett rá, gépiesen

csacsogott a fülébe, az élezlapokat kiméletesen félretolta. Reggelig ültek együtt, a leány simogatta a férfi kezét és mivel az hívós és beteges volt, mint a nyirkos fal, melegítette. Együtt indultak hazafelé. A leány kérte a férfit, hogy kísérje el házáig, de nagyon sokat sétáltak, beszélgetve, végre is ő kísérte el a férfit egészen a lakásáig. Így akarta.

— Mikor kel fel? — kérdezte tőle.

— Estefelé... délután.

— Tud valamit aludni?

— Jóformán semmit. Csak úgy hanykolodom az ágyban. Ha olyankor volna nálam egy revolver, elaludnék...

— Sze-e-egény, — mondta a leány éneklően és megsimította a férfi képét.

Ennek a napnak délutánján találkoztak egy körüti kávéházban, artisták és artistanők nap-pali tanyáján.

— Mindennap itt fogok ezután uzsonnázni, — mondta a nő, a szemei felesillantak és rámosolygott a mérnökre. A mérnök hálásan nézett rá vissza.

Naponként találkoztak ezután, délután is, hajnalban is, ismeretségek barátságát melegített, a nő szórakoztatta, ápolta, vigasztalta és szerette a férfit.

— Az utolsó boldogságomat neked köszönhetem, Poldi! — mondta egyszer a férfi. Milyen jó vagy te. Mégis csak himi kell a nőkben...

De már reszkette, vontatottan mondta ezt és elakadt, nem tudta folytatni, már a beszéd nehezevé esett. Már csaknem félhalott volt, mert sovány volt és sárga, lassan járt, nehezen mozdult, fejét behúzta a vállai közé, arczát mélyen szeltek hosszába a barázdák. A pénze egy krajczárig elfogyott, dolgozni nem tudott, segítségre sehoman nem számíthatott. Már enni-álóra sem tudott pénzt szerezni. Csillapító orvosságokra sem. A rossz táplálkozás fokozta a baját. Egyszer összeesett az utcán, mentők vitték el egy kórházba. A kórházban hetekig feküdt, félig eszméletlen állapotban. Itt is gyógykezelné kezdtek, mint már annyi helyen. Megvontak tőle minden szert, táplálták és erős vízkúrának vetették alá. A barátja mindennap meglátogatta, vigasztalatta reményeségeket eléje teregető szavakkal, de otthon sirt miatta. Egyszer azután elutazott a leány, elvitte a foglalkozása, előbb Bécsbe, majd Breslauba. A mikor elváltak, a mérnök látta a leány könyeit és megértette a bús gondolatot, mely a könyveket kivetette.

Férfi és nő leveleztek egymással. A nő szomorú mosollyal olvasta a férfi leveleit, a megszólítás mindig ez volt: Édes drága egyetlen kedvesem, imádom Poldim. Ezt a nő gyönyörűnek találta. A betegségről a férfi semmit nem írt.

A BRESZLITOVCSKI TÖZSÉDE.

Egyszer egy meglepő, szinte csodálatos levelet kapott a leány: «Mit szólsz hozzá, nem haltam meg. Sőt jobban vagyok. A fejfájásom hirtelen elmaradt. Mondhatnám, megbolondult a fejfájásom, mert igazán semmi oka nem volt, hogy megszünjön, megszűnt váratlanul, szépszélesen, minden értelmes prognózis ellenére. Már aludni is tudok valamit. Hála mindezért a hideg víznek. A nő nevetett és ugrált örömben, de egy hétig nem válaszolt a levélre, mintha csak öntudatosan elgondolta volna, hogy most már nem fontos.

A mérnökkel csoda történt. A szerek megvonása és egy egyszerű, közönséges hidegvíz-kúra talpra állította. A fájdalmak elmúltak, aludt, színt, emberi formát kapott. Úgy látta, újra a régi ember lesz belőlem, élni és dolgozni fogok. Kezdem magam néha végtelenül boldognak érezni és hiszem, hogy még szép dolgok történhetnek velem.»

Máskor ezt írta: «Ma elhagytam a kórházat. Tizenkét kilót híztam. Az emberek nem ismernek rám, nevetnek, ha látnak és viccelnek, azt mondják, hogy én valószínűleg a fivérem vagyok. És azt is mondják többször egymás után, hogy igazán nagyon örülnek. El is hiszem

nekik, mert én is örülök. De meg nem felejték el arra gondolni, hogy mindenki félti a maga bőrét... Állás is van kilátásban, épen ideje, mert pénz dolgában nevétségesen rosszul állok. Ha meglesz a hivatal, megírom, hogy hol van és mi az. Akkor aztán már minden rendben is lesz és ugy-e kedves Poldi, akkor eljössz hozzám feleségül. Nem házból akarlak elvenni, mert akkor, a mikor magammal tehetetlen voltam, te jó voltál hozzám, hanem mert szeretlek. Boldog leszek, ha úgy akarod Te is, a hogy én.»

A hivatal megkapta a mérnök. Jó fizetéssel szerződött egy bécsi vállalat. Április elsején kellett belépnie. Akkor a nő már Bécsben volt és a «Nils» mulatóban lépett föl, ott léptette el estéknél igen egyszerű tánczát. A mérnök megírta érkezésének napját. «Persze még a délelőtti folyamán félkereslek...» A leány későn reggel ért haza, le sem feküdt, várta a férfit. A mérnök azonban nem mehetett el hozzá, a hivatalos ügyei elfoglalták. Délután a nő, mivel azt hitte, hogy meg sem érkezett, kevés alvás után elment hazulról. A nap folyamán tehát nem találkozhattak. Az estét a mérnöknek egyik főnökével kellett eltöltenie. Már éjjel utáni egy óra volt, a mikor szabadult és elindult, hogy félkeresse a «Nils»-t. A mulatóban már vége volt az előadásnak. Az óriási villanyfényes helységben vidám emberek, kacagó, tarka hölgyek társaságában pezsgőztek. Füstfelhők terjengtek az asztalok fölött, sokszínű hangok, mint ezer fürgé, csillogó forrás fut egy mederbe, szinte nyugodt és lomha, szürke morajja ömlöttek egybe s e moraj felszínén, mint esti-lampionos bárka, lengett, fénylett a zenekar muzsikája.

A mérnök megállt, kalapját balkezeiben tartotta, jobbával végigsimította a homlokát, úgy mint régen, csak most nyugodtabban, de mégis mintegy emlékeül régi izgalmainak. Aggodalmasan kutató tekintettel kereste Poldit. Nem találta. Elindult végig a termen, a terem közepén lépegetett lassan és jobbra-balra tekintgetett. Egy kis páholyszerű mélyedésben, zöld pamlagokon, két idősebb úr társaságában megpillantotta a leányt. Az teli pezsgőspoharat tartott a kezében és az egyik úr szájához emelte azt, mind a hárman hangosan nevettek, a teli pohár megingott a leány rázó kacagása miatt, az ismeretlen úr nem tudott inni a nevetéstől. A mérnök soha nem érzett csodálkozással nézte a leányt, annak a nevetéstől vonagló arczát, elszántan pajzán szemecsillogását, az egész köznapit, mégis furesa és soha fel nem képelt látványt és mindent körös-körül, ebben a keretben szívének hölgyét, a jót és kissé búsát, egészen újszerűnek, meglepően és bántóan eddig soha nem is sejtettnek látta meg.

NÉMET ÉS OROSZ KATONÁK BESZÉLGETNEK A DRÓTAKADÁLYOKNÁL.

AZ ELPUZTULT BRESZLITOVCSKI ERŐDÖK KÖZT.

TROCZKI BRESZTLITOVSKBAN.

VAS-SÖVÉNY AKADÁLY A BRESZTLITOVSZKI X. ERŐD KÖRÜL.

AZ OROSZ KÜLDÖTTEK MEGÉRKEZÉSE BRESZTLITOVSKBA. (Középen Trocki, balra Kamenev és Joffe.)

KÉPEK BRESZT-LITOVSKBÓL.

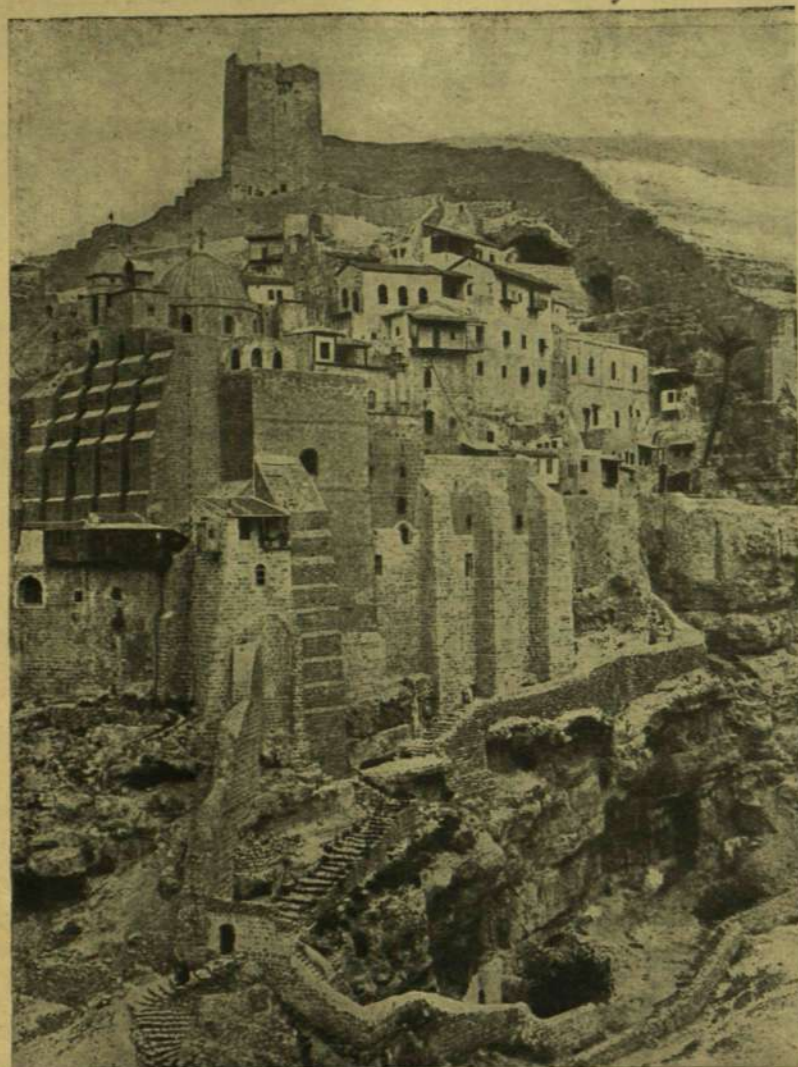

AZ UKRÁN KÜLDÖTTÉG BRESZTLITOVSKBAN.

AZ UKRÁN DELEGÁTUSOK NÉMET TISZTEKSEL A BRESZTLITOVSZKI RÉGI KORMÁNYZÓSÁGI ÉPÜLET ELŐTT.

KÉPEK BRESZT-LITOVSKBÓL.

A SZIKLA-KOLOSTOR.

SZENT SABAS SÍRJA MAR-SABÁBAN.

A MAR-SABAI SZIKLA-KOLOSTOR. — Leipziger Presse Büro felvételei.

(Palesztina leghíresebb és legnagyobb kolostora, melyet a 488-ik esztendőben alapított Szent Sabas, s most az angolok elfoglalták.)

A KÖPÉ.

Regény.

(Folytatás.)

Ira Arnold Bennett. — Fordította Némethy Langheim Irma.

És beírta az özvegy szakadozott, piszkos könyvébe, hogy fél koronát fizetett és ugyanezt bejegyezte a saját jegyzőkönyvébe is.

— Furcsa ember maga, Machin úr — mormogta az öreg asszony, mikor Denry újból távozófélben volt. Nem értette meg határozottan, hogyan értette ezt az öreg anyó, de tizenöt — húsz év múltán, pályája zenitjén is emlékezett még arra a hanghordozásra, melylyel ezt mondta és zavarba jött.

A következő hétfőn a Kápolna-fasorban és az Ács-utcában már mindenki tudta, hogy a végrehajtó és a kilakoltatás kellemetlensége elkerülhető, ha megegyeznek Denryvel, az emberbaráttal. Ő most már üzletileg csinálta a dolgot. Tekintettel a biztosíték pusztán képletes természetére, nem számíthatott kevesebbet, mint fél korona után három pennyt hetenként. Ez mintegy negyven százalékra rúgott havonta és ötszáz percrentre évente. A biztosíték, a mit nyújtottak, igazán csak a képzeletben volt meg. Denry azonban mégis talált orvosságot a nemfizetés ellen. Elfogadta tőlük azt a pénzt, a mit házbér fejében akartak fizetni, de nem jegyezte be bérfizetésnek, hanem kamatkövetelési kielégítésére fordította, úgy, hogy a végrehajtó újból csak a nyakukon volt. Így, mint a Kápolna-sor és az Ács-utca jó nemtője, a ki megóvja a nyomorultat a nyílt utcán való tanyázás borzalmaival, a ki megmenti a szűkölködőnek kicsiny vagyonát, a ki összetart számos családot, a mely nélküle szerte züllött volna — mindég mosolyogva és nemesen használta fel Denry azt az öt-fontos bankjegyet, melyet Etebestől nyert. Az öt-fontos bankjegy, különösen, ha új és ropogós, mindig csodatevő — bámulatos, mily örömet okoz a látáa még milliómosnak is; de talán soha öt-fontos bankjegyek nem volt oly csodás hatása, mint a Denryének. Tíz százalék hetenként, kamatos kamattal ugyancsak megnövekszik; emelkedik és felemel, Denry soha sem nyilatkozott határozottan

a jövedelméről. De a város hamarosan megérezte, hogy ő a jövő embere, a kit jó lesz szemmel tartani. A város ugyan hozzájárult, mindezekig csak a grófnők tánczosa hírnevéig emelkedett, de megérezte, hogy Denryben valami megmagyarázhatatlan erő lapang.

És ezt ő maga is érezte. Nem tartotta ugyan magát okosnak vagy ragyogó elmének, arról azonban meg volt győződve, hogy különös tehetségekkel van megáldva. Hitte, hogy ő különbözik a többi embertől. Körülbelül így gondolkodott:

— Mindenki más a helyemben megalázkodott volna Duncalf előtt és örök életében gyorsíró maradt volna. — Vagy

— Ki jutott volna még kivülem, az én helyzetemben arra az eszmére, hogy elmenjen a bálba és tánczora kérje a grófnőt? ... És ki használta volna oly ki szépen a legelső esetét. — Vagy

— Ki más gondolt volna még arra, hogy elkaparintotta Duncalftól a bérbeszedést? — Jutott-e már más valakinek az eszébe, hogy a bérbeszedést kölcsönökkel kösse össze? Pedig éppen ez az, a mire a szegényeknek szükségük van. És lám, még sem gondolt erre senki, a míg én nem gondoltam rá!

És biztosan tudta, hogy ő a szorgalmas, munkás, iparos vidék legbámultabb típusa az ördögös fiúknak közé tartozik.

IV.

Újra felébredt benne a vágy, hogy a Sport Klub tagja legyen. Mert, bár már híres volt és pályája emelkedőben, a Hillporti Sport Klubot mégis kissé maga fölött állónak, még elérhetetlennek tekintette. Ez a Sport Klub volt a bursleyi társadalmi élet legújabb és legnagyobb tüeménye. Tagjainak kellett lenni mindenkinek, a ki város aranyifjúságához akart számítani. Denry nemzedéke szemében ugyanis a Konzervatív Klub és a Liberális Klub nem volt tényleges Klub; ezek a politika gépezetéhez tartoztak és tagjaik semmi előnyhöz nem jutottak. A Sport Klubot azonban Hillport számottevő ifjai alapították — Hillport pedig az Ötváros

fejarisztokratikusabb negyede, a mely kiváló lényben tündöklök a többi felett. A leggazdagabb gyárosok fiait súlyt helyeztek arra, hogy a klub tagjai sorába tartozzanak. A földolag annál azonban nem a sport, hanem az egyesület társadalmi jelentősége volt. Annál korrektebbnek tartottak valakit, minél többször látták éjente a klubban és minél később ment el onnét; a kártya-tudományt és biliárd-művészetet többre becsülték, mint a legnagyobb ügyességet a sporttelepeken.

Szóval, mai értelemben vett Klub volt.

Szegény Denry azonban mindig a jelentéktelen Brougham-utcában lakott és az anyja még mindig csak varrónő volt! Mindez látszólag, át nem hidalható akadály volt. Mindenki, a kit a klub tagjai közül ismert, mégis csak számottevőbb alak volt, mint ő — és itt minden ezen fordult meg. Kevés titkosabb dolog van, mint hogy ki és miért számottevő. Denry egyedül állott a maga nemében; tudta, hogy, egyedül áll; ő volt az, a ki a grófnővel tánczolt. És mégis... azok a többiek!... Oh nehézségekkel, megsegényített nehézségekkel van kipárnázva a társadalmi karriér!

Denry kedden, a mikor Haubridgebe ment, a hol némi csekély bért kellett beszélnie, a lóvasuton rendszerint találkozott Etebes Harolddal. Ebben az időben Etebes Hillportban lakott, holott az Etebes-féle gyárak nagyobb részt Haubridgeben voltak. Etebes részesegett a család jövedelmében és nevezetes volt arról, hogy ámbár még legény ember volt, évente legalább ezer font költeni valója volt. Ő is egyike volt a Sport Klub alapítóinak. Fehér flanelben díszelgett nyaranta vasárnaponként a Haududnoi tengerparton és sokkal többet költött ruhára, mint a mennyit Denry életfentartásának egész művészetére fordíthatott. Első találkozásuk alkalmával keveset beszéltek. Nem voltak egyívásuak és semmi más, mint esti öltözék nem változtathatta őket egyenlőkké. Mindazáltal Etebes és Denry csevegtek egy keveset és alkalomtól alkalomra mindig többet és többet beszélgettek. Egy ízben pedig, mikor majdnem egyedül ültek a kocsiban, igen élénken

társalagot az utazás egész tartama — teljes húsz perc — alatt.

— Nem is rossz fiú, — állapította meg Denry. És megfogadta, hogy már legközelebbi találkozásuk alkalmával megemlíti a Sport Klub ügyét... «Csak épen hogy lássam, mit szól hozzá.»

Ez az elhatározás néhány éjszakai nyugalomba került. Mikor végre a keddi nap elérkezett, remélte, hogy Etebes nem lesz a kocsiban és tudj' Isten, ezuttal szívesebben ment volna gyalog Haubridgebe, mint a lóvasuton. De neki-bátorodott! Felszállt. Etebes már bent ült. Most, mikor cselekednie kellett a legnagyobb szemtelenségnek tartotta Etebes Haroldról fel-tételezni, hogy az őt, Denryt, a Hillporti Sport Klub számára megfelelő tagnak tartja. Miért is tartotta volna? Általában semmi játékhoz sem értett! Ő csak utcai nevezetesség volt!

De megfogadta! Pár percig félszegen, hallgatagul ült a helyén, mert nem tudta, hogyan is kezdje. És ekkor Etebes, a kocii túlóldakáról odaszólt hozzá:

— Ugyan Machin, már többször akartam kérdezni, miért nem jelölteti magát a Sport Klubba? Elhiheti, hogy igazán kellemes hely!

Denry, valószínűleg utójára életében, elpirult. Újra és most már világosabban, mint valaha, látta, milyen nagy férfiú ő és mily fényesen tündöklök a város életében. Belátta, hogy túlszerű volt.

V.

Nem lehet ám valaki, amúgy egyszerűen, a Sport Klub tagja. Ehhez különböző formások szükségesek; és ha ezek az alakosságok bonyolultak és hosszadalmasak, úgy ez csak azt mutatja, mennyire korrekten exkluzív a klub és ennek folytán mennyire érdemes tagjai sorába tartozni. Mikor végtére a «titkár és gazda» írásban tudtára adta Denrynek, hogy tagnak választották az Ötváros legelőkelőbb társaságába, határozottan félt odamenni és ellátogatni a klubba. Hiányzott neki, hogy valamely régi és

DR. FRIDRICH VILMOS, A MUNKÁS BETEGSEGÉLYŐZŐ PÉNZTÁR FŐORVOSÁNAK JUBILEUMÁRA KÉSZÜLT EMLÉK-PLAKETT. Fémes Beck Vilmos szoborműve.

tapasztalt tag bevezesse, hogy neki a szokásokat megmagyarázza és a vezetőknek bemutassa. Úgy akart besurranni, hogy ne figyelhessék és lehetőleg olyankor, mikor a klub nagyfejjű nincsenek jelen. És ép ez időben hirtelen aggasztó csapás fenyegette. Codleyné fejébe vette, hogy a tulajdonát képező háztömböt eladja. Ez a háztömb volt Denry keresetének gerince és sehogysen lehetett biztos abban, vajjon az új tulajdonos megtartja-e őt, mint bérbeszedőt. Az új tulajdonos talán abban a képtelen hiedelemben él, hogy maga, személyesen is beszédheti a házbért. De hiába mutatta ki Denry számokban is Codleynének, hogy jövedelme szaporodott az ő ellenőrzése alatt. Hiába bizonygatta, hogy semmiképp sem tudná ily szép jövedelmezőséggel elhelyezni a pénzét. Az asszony hajthatatlan maradt, sőt már az árverést vezető hivatalnokkal is tárgyalt. Szerencsére ennek a véleménye a biztossan elérhető árs felől mehökkentette az asszonyt, de nem győzte meg teljesen. Ebben a válságos perczben Denry történetesen, az ő új, nágyos modorában, azt találatlan mondani: «Bizony, ha tehetném, magam venném meg magától az egészet, csakhogy megmutassam...»

Nem magyarázta meg részleteiben, talán maga se tudta, mit akart megmutatni! Codleyné azt felelte, hogy bár megvásárolná! Mire Denry merészen odavetette, hogy meg is teszi, részletekbe! És negyvenöt fontért azonnal meg is vette a Hullusné által lakott házacskát, a mely hetenként fél koronát jövedelmezett. A vételárból harmincz fontot készpénzben kifizetett, a többire nézve pedig megegyeztek, hogy fokozatosan, a heti keresetéből fogja levonítani. Denry elérte azt, hogy az asszony nem nélkülözhetette többé a szolgálatait, mert egyébként elvesztette volna biztosítékát, a hátralékos tizenöt fontra. (Ezresek helyett még mindig csak ilyen kis összegekben gondolkodott!)

Most már tehát háztulajdonos is volt. E nagy és ünnepélyes ténykedés által felbátorodva, egy szép délután belátogatott a hillporti klubba. Bevonulása látszólag pompásan

KILÁTÁS A SZIKLA-VÖLGYBE MAR-SABÁTÓL.

A MAR-SABAI SZIKLAKOLOSTOR. — Leipziger Presse Büro felvételei.

OLASZ BORPINCZE AZ ELFOGLALT OLASZ TERÜLETEN.

sikerült. Senki sem sejtette, hogy annyira ideges, mintha istenítélet előtt állna. Viszont az is igaz, hogy már azért sem sejtette senki az idegállapotát, mert a klub éppen teljesen kihalt volt. A hallgató üressége kissé megnyugtatta Denryt. Körülnézett és látta, hogy a falon a «Szabályok» bekeretezett példánya lóg valami vadállat feje alatt; odalépett és oly alaposan kezdte áttanulmányozni, mintha nem is lett volna a szobában a szabályok másolata. Mikor végzett, a kiakasztott híreket olvasta el olyan buzgalommal, mintha egy borzalmas háború legújabb sűrűnyei lennének. Azután észrevett egy nyitott tölgyfaajtót (a klubház valaha elég tekintélyes árulak lehetett), belépett rajta és megpillantotta a «bar» asztalt (palaczkokkal), több kis keskeny asztalok és körös-körül felfestett székeket, az asztalok egyikén pedig a «Straffordshire Signal» nevű újság egyik példányát, a melyről vastag betűkkel az a félelmetes kérdés meredt feléje: «Érzékeny a bőre?» — Denry bőre e perczben igen érzékeny volt, nem találta benne helyét. Újra keresztül ment a háton és belépett abba a szobába, a melynek ajtaján ki volt függesztve, hogy «Csendet kérünk!» Itt csakugyan csend is honolt. Az asztalon az «Ágyag-Ípar», az «Angol-Ausztrália», a «Vasárnap Újság» és «Golf-Lap» mellett újra ott feküdt a «Signal» és megint vastag betűkkel kérdezte Denrytől: «Érzékeny a bőre?» — Nyilván ez volt az olvasóterem.

Denry ott hagyta ezt a helyiséget is és felment a lépcsőn. Ott fönt felfedezte a szintén néptelen billiard-szobát és benne a két ellagított billiard-asztalt. Denry, bár sohasem billiardozott még életében, azonnal kezébe kapott egy dákót, de rögtön ijedten vissza is tette, olyan visszhangot kellett a csendes szobában a lapdák össze-össepodása, alighogy megérintette őket. Felfedezte ezután meg egy ajtót, kíváncsian ki is nyitotta, de azonnal visszahőkölt: a keskeny szobácskában, két csoportban, nyolcz idősebb úr kártyázott, legtöbbször feltett kalappal. Összeszküvőknek látszottak, pedig csak Bursley legjobb solo-whist játékosai voltak (a bridge még akkoriban nem terjedt volt el a vidéken). És közöttük ült Duncaif. Denry nyomban becsukta az ajtót. Úgy érezte magát, mint a vándor az elátkozott kastélyban, a kinek hirtelen olyasvalami kerül útjába, a mivel nem lett volna szabad találkoznia. Viszszament tehát a földszintre és végre talált a hallban egy ingujjas embert: a «titkár és gazda» volt, kedves, barátságos, egyszerű férfi, a ki, ámbár még sohasem beszélt eddig egymással, a legrégebb barátság hangján üdvözölte Denryt: «Kedves Machin úr, milyen boldog vagyok, hogy láthatom. Jöjjön, igyunk egyet!» És ezzel már is a barasztal mögé állt és Denrynek a kevés whisky mellé sok és hangos felvilágosítással szolgált.

— Bárhogy volt is, ott voltam — mondta Denry, hazamenet.

Másnap este, úgy tízóra tájt, újból beköszöntött a klubba. Az olvasóterem, a tanulmányok csarnoka, éppen oly üres volt, mint az előző napon, a bar azonban annyira tömve volt emberrel és füsttel, hogy alig vették észre Denry érkezését. A «titkár és gazda» azonban meglátta őt és az új tag nemskára egész könnyedén csevegett abban a csoportban, a melyben a «titkár és gazda» ingujjban elnökölt. Nyugodtan körülnézett és meg volt elégedve. A gondtalan vidámság és a nagyvilági modor semmiképp sem hazudtolta meg a klub hírnevét. Jelen volt az Ötváros néhány legszámottevőbb embere is. Így Fearnés Károly, az ügyvéd, a ki Hanbridgeben nyitott irodát és most itt vitázott nagyon élénken, az egyik sarokban. Fearnés Bleakridgeben élt és a bleakridgei klubnak volt tagja; az ő jelenléte (két mérföldnyire Bleakridge-től) jellemző bizonyítéka volt a Hillporti Sport Klub tekintélyének.

Fearnés, ezúttal úgylátszik, megint anarkista kedvében volt. Mint sikereiben gazdag üzletember, a jobboldallal szavazott ugyan, néha azonban kedve kergette a társadalom rendjét felborítani, és saját tervei szerint újjáépíteni. Ma éjjel a háztulajdonosok ellen támadt, — ő, a ki fényt és pompát nyújtott a családjának, a melynek még francia nevelőjét is tartott. A Fearnésék francia nevelője különben az Ötváros hét csodájának egyike volt. A hallgatóságot mulattatta Fearnésnek világteljesítő kedvtelése. És minél hangosabban beszélt, annál nagyobb kör hallgatta.

— Ha a város rendeletei mákszemnyit is érnének, körülbelül ezer ügynövezett házat még ma le kellene rombolni, — mondotta. — Itt van például annak az öreg asszonynak az esete, a kiül most beszéltem, a Hulliusné. Ez katolikus vallású és az én nevelőm mindég a katolikusok körül forgolódik, onnét tudom a dolgot. Ez az asszony körülbelül félszázadon át fél koronát fizetett hetenként egy kunyhóért, a mi tizennyolcz pennyt sem ér és mégis most az utczára akarják dobni, mert nem tud tovább fizetni. Legalább hetvenéves az a nő, ha nem több. Ilyen a mai társadalom! Szép, kifinomodott társadalom ugy-e?

— És ki az a happy háztulajdonos? — kérdezte valaki.

— Az öreg Codleyné — felelte Fearnés. — Hallja csak Machin, megajól beszélnek — figyelmeztette tapintatosan Denryt a «titkár és gazda». Tudta, hogy Denry kezeli Codleyné házeit.

— Nem is Codleyné a tulajdonos — kiáltotta Denry a szobán keresztül, jóformán mielőtt maga is tudta, mit csinál. Mosolygott és pcharát a kezében tartotta.

— Bocsánat, nekem úgy mondták — válaszolt Fearnés. — Kié hát az a viskó?

Mindenki kérdően nézett az új tagra, a híres, nevezetes Machinra.

— Az enyém — felelte Denry. Hulliusné előtt titokban tartotta eddig a tulajdonos személyében történt változást. Mert hát mint háztulajdonos csak nem kölesönözhetett volna neki pénz azért, hogy azzal azután rögtön saját magát elégitse ki!

— Bocsánatot kérek, erről sejtelmem sem volt! — szolt most őszinte udvariassággal Fearnés. Belátta, hogy, ámbár tudtán kívül, a klub-etikett szerint, majdnem hallatlan sértést követett el.

— Nincs miért — mondta Denry. — De tettelezzük fel, hogy magáé volna a ház, mit tenne maga, Fearnés, a helyemben. Mielőtt megvettem a házat, magam kölesönöztem pénzt neki, csak hogy kifizethesse a házbért.

— Tudom — mondta feltűnő száraz hangon Fearnés. Denry e hangból világosan elérlette, hogy az ügyvéd túlsokat tud.

— Nos hát, mit tenne ön? — ismételte még egyszer csökönyösen a kérdést.

— Öreg asszony ez már, — kertülgette az egyenes választ Fearnés — és igen tisztességes. A nevelőjét látogatta meg nálam és akkor véletlenül beszéltem vele.

— De mit csinálna mégis a helyemben? — ragaszkodott tovább a kérdéséhez Denry.

— Ha kérni, megmondom: leszállítanám a bért és elengedném a hátralékokat.

— És ha akkor sem fizet? Adjak neki ingyen lakást, mert hetvenéves? Vagy dobjam ki az utcára?

— Oh — akkor...

— Fearnés neki ajándékozna a házat és még ingyen ellátást is adna hozzá, — vetette közbe valaki humorosan; a többiek nevettek.

— Rendben van, — kapta fel az eszmét Denry. — Ha Fearnés vállalja az ingyen ellátást, én odaajándékozom neki a házat. Ilyen kapzsi háztulajdonos vagyok én.

Megdöbbenve hallgatott el mindenki.

— És meg is teszem, — erősítette szilárdan, sőt büszkén Denry és az özvegy Hulliusné egészségére emelte poharát.

Valóságos szenzáció volt. Denrynek úgy rémlett, mintha más valaki, nem is ő, beszélt volna. Most is, mint vendég, ha valami rendkívüli, mutatós, hatásos dolgot művelt, a tettet nem ő, követte el, hanem valami titokzatos belső hatalom, követte az el vele.

Ez a mostani cselekedete is valóságos donkiszotia, a lehetetlenségig szokatlan volt és egészen biztosan példátlanul állott az Ötváros évkönyveiben. És ő, Denry, vitte azt véghez. A költsége pazar, nevétség volt és veszedelmesen túlmúlt a jövedelme határán. Nem is tudott józan okot találni a méntségére. De az emberek megint bámulták. Bámulták őt akkor is, mikor a gróf.öt tánczra kérte. De mi volt az ehhez képest? Egy tejjelcsészájú gyermek házaát ajándékozgat el — bolond, nagylelkűségből!

Es az emberek némi gondolkodás után azt mondták: «Epen ez az, a mit Machinnak tennie kellett». Úgy látszik, találtak valami logikus összefüggést a között, hogy valaki a gróf.óvel tánczol és házat ajándékoz a szegény özvegynek.

Másnap reggel mindenki, a ki az éjjel a Sport Klubban volt, azzal köszöntötte, a barátját is: «Ha llostad már a Machin-fé legújabb stiklijét?»

Es Denry, bensőleg a saját vakmerőségén elképelve, azzal vigasztalta magát: «Mégis-olyasvalamit tettem, a mit kívülem meg nem tett volna senki soha!»

Most már nem egy kópé volt, hanem egyszerűen a kópé!

(Folytatása következik.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A porban. *Török Gyula*, a kinek e orim alatt nagyarányú két kötetes regénye jelent meg, most merült fel a főhomályból az ismertség és elismertség néptényére. Fialat ember még, de már jó néhány éve dolgozik mint író és újságíró, regényét is már vagy hat-hét évvel ezelőtt írta, akkor meg is jelent egy nripip regény-rovatában, de ahogyan vetett rá ügyet valaki, könyvalakban pedig nem tudta kiadni. Csak most, a szépirodalom iránti érdeklődés váratlan föllendülése tette lehetővé, hogy megismerkedjünk vele. S nem sokat kellett olvasnunk regényéből, hogy meggyőződjünk róla, kiváló és a fejlődés széles perspektíváit feltáró tehetőséget nyertünk ez új ismeretségben, egyikét szoknak, a kik tovább tudják majd fejleszteni a

mai írói nemzedék erőfeszítéseit a szó szigorúbb miffái értelmében vett magyar regény megteremtésére. Hajlama és képessége van arra a széles háttér-festésre, sokféle alakok és helyzetek megalkítására, arra a sokrétűségre, a mely az igazi regényt megkülönbözteti a kötetnyi hosszúra kinyújtott novellától. A téma is, a melyet megragad, széles társadalmi és pszichológiai perspektívájú. A mai magyar élet egyik legfontosabb jelenségéből indul ki a fővárosi és a kisvárosi élet incompatibilitásából. Egy vidéki magyar birtokos nemes család fián mutatja meg, a kiben a Budapestben töltött ifjúság kifejleszti az apjától öröklött hajlamot a magasabb kulturális levegőjű életre, de együttal az akarattalan tépelődésre is ezzel a dispozióival, hozzá még egy felbomlott szerelem sóvárgásával is, visszakérül kis vidéki szülővárosa parlagi poros levegőjébe, melytől elidegenedett, a melylyel minduntalan ellenségesen ütközik össze, mert ő nem tudja, nem is akarja már megérteni s őt sem tudják, nem is akarják megérteni, mert másféle, idegen, különczöndök és ellenségesnek tűnik fel. A végén is elpusztul a hasztalan szerelmi sóvárgásban és a környezetével folytatott harcban. A magyar oblomovizmus kezd ez, azé az akaratbetegség, a mely a háború előtti magyar úri fiatalág egy részén erőt vett s nem engedte sem azt, hogy a benne rejlő kultur-értékeket kifejleszse és hasznossá tegye, sem azt, hogy folytatni tudja ősei egyszerű, tradicionális életét. Sok finom pszichológiai vonással van a regényben megrajzolva ez a főalak: epekedő, cselekvésre képtelen szerelme a pesti kis énekes növendék iránt, anyjához való viszonya, a kitől lelkileg egy világ választja el s kitől mégse tud elszakadni, mert szereti és sajnálja és nincs ereje a lázadásra, rejtőzködésre, a melylyel önmagában bujik gondolataival, mert ha közölné őket valakivel, csak gúnyra, elszörnyedésre vagy gyűlöletre találna, folytonos tépelődő ábrándozása, nehezen megfogant elhatározásai, a melyek a kivételre való erő híján mindig semmibe fosznak, az idegenkedő érzés, melyet környezetében kelt s a mely mégis érzetileg szellemi fölénytől a parlagi emberekkel, a hatás, a melyet a nőkre tesz (az alacsonyabb szellemi levegőjű nőkre mindig nagy hatással van a magasabb kultur-színvonalú férfi — ez igen finoman megfigyelt tény), lassú lelki feloszlása, utolsó nagy kísérlete egy cselekvő, tevékeny, hozzá méltó életre és végső eszje. A többi alakok között is van néhány finom érzékkel megkonstruált arcz, mint a földéhes, családjá előbbreviteléért mindenre

kész anya, a Répáti-család frissen, szeretetreméltón vázólt tagjai, Spányli Kató, a kis pesti zeneakadémiai növendék, a kiből több úri maitresse, majd milliomosnó lesz s együttvéve mind jól kiadják azt a levegőt, a melyben a főszereplő lassan-lassan megfullad. Formailag is igen figyelemreméltó a regény, fordulatos, a szituációk változataiban igen gazdag, a hangzában az a moduláció, az alaphang valami enyhe, nagyon halk, szomorú irónia s ebből hangzik ki az egész regiszter a komoly elborulástól a szelid, tréfálkozó kötődésig, csak néha érzünk valami modorosságot, a mely arra figyelmeztet, hogy az író még e regény írásakor nem volt tökéletesen biztos ura a hangjának. Ó maga mindig föltötte lebeg mondanivalójának, nem meril bele a személyével, líráját is inkább csak érzeti, mint kimondja. Talán kissé hosszabb a regény a tartalmánál, — ez ellene a legsúlyosabb kifogásunk. *Török Gyulának* egyidejűleg egy kötet novellája is jelent meg *Szerelmes szívünk* címmel; a novellák egyikét, *A vöröshajú özvegy* címűt lapunkból ismerik olvasóink. Ezek már túlnyomó részben későbbi dolgok, a hang és témaválasztás érdekes változatossága van bennük: vannak a vidéki életből vett történetek (a *Rózika* címűben különösen megragad az előadás szeretetreméltósága), van több történeti hangulatú, a mely a fantasztikusba hajlóan igyekszik rekonstruálni az elmúlt idők levegőjét.

Az alkotó lélek és a háború. *Sikabonyi Antal* terjedelmes könyvet adott ki e címmel, a melyben kritikailag igyekszik megállapítani a háborúnak a művészetre való hatását. Legterjedelmesebben a háború irodalmát fejtegeti, illetőleg — sajátos módon csak a háborús lírát s megállapítja róla, a mit ma már mindnyájan tudunk, hogy a háború egyáltalán nem volt termékenyítő hatással a költészetre; a háborús verseknek az az áradata, a mely mindjárt az első napokban megindult, nagyon kevés szépséggel gazdagította költészetünket. A háború nem bizonyult költői alkalmassá tárgynak, sem a már meglévő költők inspirációját nem fokozta feljebb, sem új tehetőséget, nagyobb figyelemre méltót nem vetett felszínre, sőt azt lehet mondani, költőink háborús termése jócskán alatta marad a saját színvonaluknak. *Sikabonyi* ezt részletesen, bár kevés újat mondva, fejti ki, az okoknak feltérásával azonban ő is adós marad. Sokkal hálásabb anyagot talált volna, ha a háborús epikát veszi vizsgálat alá, azt a néhány regényt és nagyon sok novellát, a mit a háborúról írtak íróink s a melyek között a tö-

merdek selejtes és hanyag csinálmány mellett akadnak jelentékeny, a háború probléma-komplexumának legalább egyes elemeit megoldásra jutható művek. Ezek is az alkotó lélek művei és semmi indokoltasága nincs, hogy a szerző kizárta őket tárgyalása köréből. A képzőművészeteknek és a zenének háborús szerepléséről is mond egyet-mást, de érezhetőleg e téren sokkal kevésbé otthonosan mozog, mint az irodalomnál általában. A legtöbbet azok a fejtegetései érnek, a melyekben a háború előtti népköltészet háborús motívumait és magát a háborús népköltészetet tárgyalja, itt mond néha olyan dolgokat is, a melyek már nem csupán közismert dolgok rekapitulálásai. Az egész munka inkább tárczaalkiszertü elnevezett, szempontjai nem emelkednek túl az általános színvonalon, nem is valami önálló gondolkodásra vallanak, pszichológus belátása meglehetősen a dolgok felületén marad. Mint a téma körül a felszínen úszó megfigyelések türethetően megírt összefoglalása a könyv mégis jó szolgálatot tesz.

A «Jó Pajtás», *Benedek Elek* képes gyermeklapja legújabb, január 27-iki számába *Feléki Sándor* írt verset, *Gracza János* elbeszélést, *Benedek Elek* folytatja *Rókiné komámasszony* budapesti kalandjainak történetét, *Sztróky Kálmán* érdekes ezeket írt a szénről, *Avar Gyula* apró meséket, *P. Abraham* Ernő érdekes elbeszélést. Sok szép kép, a kis krónika rovat, a «Jó egészség» kis katejia rovat, tarka mese, rejtvények, szerkesztői izenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. *A Jó Pajtás*-a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára egész évre 16 korona, fél évre 8 korona, negyed évre 4 korona, egyes szám ára 32 fillér. Mutatvány-számot kívánatra küld a kiadóhivatal. IV. ker. Egyetem-utca 4.

A HÁBORÚ NAPJAI.

Január 17. A nyugati harcztéren csak felderítő harcok. Az olasz harcztéren a Brenta és a Monte Pertica között az olaszok harci tevékenysége csak rajtaütésekre szorítkozott.

Január 18. Egyik harcztéren sem történt lényeges esemény.

Január 19. A nyugati harcztéren az Yperntől

DIANA PUDER

Próbadoboz ára 2 korona. — Nagy doboz ára 4 korona.

MINDENÜTT KAPHATÓ!

DIANA KERESKEDELMI R. T. Budapest, V., Nádor-utca 6. szám.

északkeletre levő állások hajlásában a Scarpe déli partján és Moeuvres vidékén élénk tüzéri harczok. Egyebütt nem történt fontosabb esemény.

Január 20. A nyugati harczterén a német állások Yperntől északkeletre levő hajlásában a tüzéri harczok késő éjjel folytak. A Lys mindkét oldalán, a La Bassée-csatorna mellett, Lens és St. Quentin között fokozódott a harzi tevékenység.

Január 21. A nyugati harczterén a tegnapi helyeken a tüzéri tevékenység tovább tartott; tüzéri harczok voltak a Champagne néhány szakaszán és a Maas két partján.

Január 22. A nyugati harczterén Yperntől keletre tüzéri harcz. Az angolok Flandriában több ponton hasztalanul kísérletet tettek, hogy kisebb csapatokkal behatoljanak a németek harzi körletébe. Az Arnonneokban La Four de Parisól északra a franciák egy előretörését a németek tüzeléssel és közelharczban visszaverték. A többi harcztereken nincs fontosabb esemény.

Január 23. A nyugati harczterén a tüzéri harcz csaknem az egész flandriai arcvonalon fokozódott. A Scarpetől délre is feléledt a harzi tevékenység. Douaintól északra és Avocourtól északkeletre a németek francia előretöréseket vertek vissza. Az olasz harczterén a Brenta mindkét oldalán élénkebb harzi tevékenység.

HALÁLOZÁSOK.

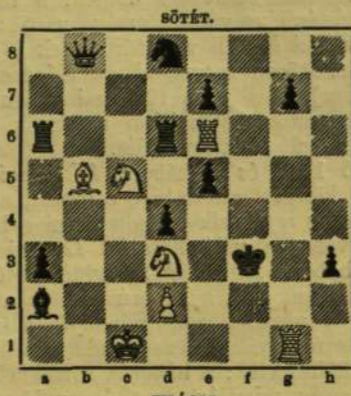
Elhunytak a közlebbi napokban: BEZERÉD PÁL, selyemtenyészeti miniszteri meghatalmazott, 78 éves korában, lidjai (tolnamegyei) birtokán. — Losonczy Lossonczy Jenő földbirtokos, a sajoszentpéteri református egyház főgondnoka Sajoszentpéteren, 87 éves korában. — LENCSE JÁNOS ANDRÁS prémontrei kanonok tiszt. rendnagy, ny. plébános gyémántnisés áldozópap, 86 éves korában, Leleszen. — GÜNTHER KÁROLY, nyug. igazságügyi miniszteri főigazgató, 83 éves korában, Budapesten. — SZABÓ DÉNES dr., kolozsvári egyetemi tanár, a növénygyógyászat professzora, 62 éves korában, Kolozsvárott. — SZENDE KÁROLY, a Pesti Könyvnyomda-Részvénytársaság igazgatója, 42 éves korában, Budapesten. — Dr. SCHWEITZER DEZSŐ, tekintélyes és általánosan tisztelt sajoszentpéteri ügyvéd, 35 éves korában, Budapesten. — RAJ FERENCZ, a VI. kerületi állami főreáliskola igazgatója, Budapesten. —

BARNA ALFRÉD, nyug. körjegyző, 44 éves korában, Tardoskeden.

Kozmáli özv. KOZMOVSKY JÓZSEFNÉ, szül. dezeri Nyulassy Anna életének 99. évében. — MÁRKUS- és batizálvi MÁRIÁSSY GIZELLA, 85 éves korában, Nyustján. — JÓHÁZI DÓRY JÓZSEFNÉ, szül. Geist Irma, 72 éves korában, Dombóváron. — BALTIK FRIGYESNÉ, dr. Baltik Frigyes evangélikus püspök felesége, 75 éves korában, Balassagyarmaton. — Özv. dr. RÉCZEY IMRÉNÉ, szül. Beregszász Ludovika, 66 éves korában, Budapesten. — Dr. KEPPICH FRIGYESNÉ, szül. Kohn Giza gyulai ügyvéd neje, 36 éves korában, Besztercebányán. — KRAUSZ ERNŐNÉ, szül. Böttelheim Elza, Budapesten — SZABÓ JÓZSEFNÉ, szül. Börtsehok Izabella, 61 éves korában, Budapesten.

SAKKJÁTÉK.

3088. számú feladvány Marin V.-től, Barcelona.

Világos indul és a harmadik lépésre matot ad.

Szerkesztői üzenetek.

Miért? Majd ha, stb. Mind a három vers formában kezdetleges, tartalomban semmitmondó. Hány sóhajlás száll el messze. Ilyenfajta katona-nóta ezer meg ezer keletkezett a háború folyamán, a nélkül, hogy csak egy is tülemkedett volna azon a pillanatnyi hatás érdemén. Ma már annyira elcsépeltek ezek az únos-üntig ismétlődő háborús motívumok, hogy csak igazi nagy költői tehetség tudna belőlük valami hatást

kihozni. Ez a tehetség ebben a versben nem mutatkozik meg.

Szeretlek most is, vén Nagyerdő. Öszinte kis vers, de kevés művészettel van megírva, a mi szín és muzsika írójának szívében volt, abból jóformán semmi sem tudott bejutni a vers szavaiba.

A «VASÁRNAPI UJSÁG» 65-ik évfolyama.

A «Vasárnapi Ujság» a legrégebb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap évenként több mint 130 íven s több mint másfél ezer képpel, legjelesebb hazai írónk és művészeink közreműködésével jelen meg.

A «Vasárnapi Ujság» előfizetési árát, tekintettel a papír és a nyomdai előállítás egyre fokozódó roppant drágaságára, kénytelenek voltunk újévtől fogva évi 40 koronában állapítani meg.

Előfizetési feltételeink:

A «Vasárnapi Ujság» negyedévre 10 korona, félfévre 20 korona, egész évre 40 korona. Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» kiadóhivatalába, Budapesten, Egyetem-utca 4. szám küldendők.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 52-ik számában megjelent képtalány megfejtése: Hét szik esztendő.

Felolós szerkesztő: Holtz Pál. Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Vármege-utca 11. Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

A koronázás évfordulójára

jelent meg

A Társaság

Király-száma!

A Király-szám ünnepi kiállításban emlékezik meg a koronázás első évfordulóján az ifjú magyar királyról, 54 oldal terjedelemben, közel 100 pompás képpel díszítve, színes boríték-rajzzal. — A magyarság albuma ez a szám, mely képből és írásból is a király életét, békés ünnepeit s háborus hétköznapjait mutatja be az olvasónak. A gyönyörű képeken kívül szövegrésze is előkelő, az uralkodóház néhány tagja s több politikai és irodalmi kitűnőségünk irt cikket a Király-szám részére.

3 kor. beküldése után, bérmentve küldi

A Társaság kiadóhivatala IV., Reáltanoda-utca 18.

Hajnövesztő, amilyen még nem létezett.

Rövid idő alatt dúsz hajjal névezet és megakadályozza a hajhullást, megőrzi a korai őszülést, egy hónap alatt fényes eredmény. Ára 8 és 14 kor. BOTAR REGINA Budapest, VII., Erzsébet-kürt 34. A nőnek dísz a szép haj, azért azt ápolni kell.

ALAPITVA 1914.

Gyászszobában Haltenberger Vilmos ruhák soron kívül kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógárában festetnek feketére. Nagyváradi Postafoók. Postai megbízások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Fiatalos, üde arczbőrt

varázsol elő 10 nap alatt és eltávolít minden teáhtálat, ugymint mitesszer, pattanás, sárgafolt, ránc, orrvörösség, ilkaos, hervadt, pettyhűt bőrt, a Dr. Kayserling-féle szappán-szer. A kúra egyszerű, otthon véghezvethető, minden feltétel nélkül. Beefejtése után az arc bór ragyogó szépségben, gyermeki füleségben és tisztaságban pompázik. 1 üveg 15—K. Diszkrét szállítást utánvéttel. — Gyár: HIVARTON & Co. — Székhely: G. ROSS ANTAL Budapest, VIII., József-kürt 23. (Pálemét 1.)

RENDELÉSNÉL SZIVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI

HIRDETÉSEK

felvételnek

a kiadóhiva-

talban u u u

BUDAPEST,

Egyetem-u. 4.

Országos Hangjegykölcsönző Intézet

Budapest, IV. ker., Sütő-utca 2. szám, félemelet. (Deák-tér mellett.)

Hangjegykölcsönzőnk felölteli a komoly és könnyebb sene-fajokat, melyek az újdonságokkal folyton kiegészítettek.

Előfizetés: 3 óra 15'—K, 6 óra 28'—K, 12 óra 52'—K.

Az előzetes beérkezéssel megküldjük kimerítő jegyzékünket. Birtosíték 10 K, mely az előzetes megszűnéskor visszaszadatik.

Folyton Újdonságok. Országos Hangjegykölcsönző Intézet Budapest, IV., Sütő-utca 2. félem. (Deák-tér mellett.)

Viszketegséget, sömört, rüht,

leggyorsabban elmulasztja a Dr. Flesch-féle eredeti «Barna zsír». Nem piszkít, teljesen szagtalan. Próbátégely 2.30 K, kis tégely 4 K, családi tégely 11 K. — Budapesti főraktár: Török gyógyszerüzletben, VI., Király-utca 12. Vidékre megrendelési cím:

Dr. FLESCHE E. „Korona” gyógyszerüzlet, Győr.

Most jelent meg az

UNIVERSUM

8-ik (új háborús) kötete

Most jelent meg az

Haditechnikai olvasmányok: a száraz-földön, a vízen, a vízben és a levegőben vívott harcok újszerű fegyvereinek, a haditechnika csodáinak

a leírása, a harcszintereknek, a hadsereg táplálásának ismertetése; a természettudományok, a földrajz és az egészségügy köréből való olvasmányok

Évkönyv a család és ifjúság számára

Szerkeszti HANKÓ VILMOS dr.

Sok képpel * Ára kötve 15 korona

** Kapható minden könyvkereskedésben. **

Dolgozataikkal közreműködtek:

- Dr. József főherceg
Bárany Béla
Barcza Imre
Bogdányfő Ödön
Bozóky Endre dr.
Cserey Adolf dr.
Dorner Béla
Dorner Emil
Garády Viktor
Halász Gyula
Hankó Vilmos dr.
Heller Bernát dr.
Hosvay Lajos dr.
Jeamplong Győző
Keller Oszkár dr.
Kerekes I. Zoltán dr.

Dolgozataikkal közreműködtek:

- Konek Figyes dr.
Krebsz Ernő
Lasz Samu dr.
Mende Jenő
Németh József
Pásztor Árpád
Postfalvai Tulok István
Rákosi Viktor
Szahlander Lajos dr.
Szekeres Kálmán dr.
Szilády Zoltán dr.
Tompá János dr.
Ujj Gyula
Welwart Benő
Windisch Richard dr.

FOGAK

és teljes fogorok szájpallás nélkül a gyökerek eltávolítása fölölsége. — Szpecialista fog- és szájbetegségekn.

FOG

— tömések, arany fogkoronák és aranyhidak, tartós porcellán- és aranytömések. — Méréselt árak.

FOG

— húsos teljes érzéketlenítéssel; hasznavehetetlen, régi fogorok átalakítottak. — Vidékiek egy nap alatt kielégítenek. — Méréselt árak.

Dr. HEGEDÜS JAKAB fogorvos, egyetemi orvostudor, Etső Fővárosi Fogorvosi Intézet, Budapest, VII., Erzsébet-kürt 44. sz. I. emelet.

Perzsaszőnyeg-különlegességek! Antik ezüst tárgyak, nagy választékban kaphatók ROSENSTINGL NÉL IV., Deák-tér 4. * Telefon 6—76.

EHRBAR és minden más előkelőbb mestergyártmányu zongorát, pianinót legelőssébban vehet a szolid kiszolgálásról általánosan elismert REMÉNYI MIHÁLY egész zongora- és harmonium telepén, Budapest, VII., Király-utca 58. és 60. Régi zongorák, pianinók vétel, becseselés, javítása és hangolás. Megnyitnak a vasakat! * Lehet már zongorát vidékre szállítani.

LOHR MÁRIA (KRONFUSZ) A főváros első és legrégebbi csipke-tisztító, vegytisztító és kelmefestő gyári intézete. Fiókok: 11. Fő-utca 27, IV. Eski-út 6, Kecskeméti-utca 14, V. Harminczad-utca 4, VI. Veres-kürt 38, Andrássy-út 18, VIII. József-kürt 2. Telefon: Jász. 2—37

MATTONI GISSHÜBLER természetes égvényes SAVANYÚVIZ

Csillárok legmodernebb kivitelben, óriási választékban, készpénz vagy törlesztéses kölcsöndij ellenében. — Gázfűtőkályhák, gázzradiátorok.

Margit-Crème

a főrangú hölgyek kedvenc szépítő szere, az egész világon el van terjedve. Páratlan hatása szerencsés összehatásában rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető. Mivel a Margit-crémét utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel ellátott dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget. A Margit-crème ártalmatlan, szirtalan vegytiszta készítmény, amely a külföldön nagy feltűnést keltett. Ára kis tégely 2 K, nagy tégely 4 K.

Margit-szappan 5—kor. Margit-pouder 1-50 kor. Gyártja Földes Kelemen laboratoriuma Aradon. Kapható minden gyógyszerüzletben, illatszert- és drogu-üzletben.

Kinek van szeplője? Vagy bármely más folt, bőrtisztatlanság az arcán? Az használja teljes bizalommal Rozsnyay Szeráj arczkenőcsőt. mely egyedül szer az arcz tisztatlanságot, szeplőt, mitesszeret, pattanásokat eltávolítja. Használatára az arcz pár nap alatt bárcny-puhára és hófehérre változik. Egy kis tégely ára 50 fill., nagy tégely 1-50 K. Hosszúvá szappan ára 1 kor. Margit-Crème ára 1-20 K. Szeráj-poudre, az arczporok grógya, doboz 1-40 K, fehér, rósa, sárga és testszínenben. Készíti: Rozsnyay M. gyógyszerüzlet, Arad, Szabadság-tér 8.

Exhumálásokat

az összes európai hósi temetőkből, valamint a szükséges okmányok beszerzését szolid árban, anyagi kezeséggel mellett eszközölünk

Szende és Szabó ezelőtt Gebauer Károly r.t. exhumálási vállalata, Budapest, Károly király-út 4. Elsőrendű szakintézet. — Telefon 51—02.

Gáztűzhelyek kaphatók. „AUERFÉNY” BUDAPEST VI., Vilmos császár-út 3.

Új szépirodalmi könyvek

DRASÓHE-LÁZÁR ALFRÉD

ENYÉM VAGY!

REGÉNY

Ára 6 korona

A «Tüzpróba» kitünő szerzőjének új regénye, amelynek érdekfeszítő, fordulatos cselekménye a magyar előkelő világ körében, nagyrészt főrangú magyar huszártisztek között játszódik le.

FELNER-DÉNES PÁL

AZ ÁRNYÉKEMBER

FANTASZTIKUS REGÉNY

Ára 6 kor. 60 fillér

Olyan ez a fantasztikus regény mint egy opium-álmom: eleinte szeliden ringat, majd örvénylő érzések, vad szenvedély és tomboló gondolatvihár misztikus szimfóniája...

KISS JENŐ SÁNDOR

A GÉP

NOVELLÁK

Ára 4 kor. 80 fillér

Tizennyolcz novella van ebben a könyvben, jól megkomponált, érdekes történetek, melyek kiválnak úgy meséik változatosságával, mint alakjaik erőteljes rajzával a mai magyar novellaírás átlagából.

HAVAS ALISZ

SZENT BORBÁLA KÉPE

REGÉNY

Ára 6 korona

Egy fiatal író első könyve. Kitűnően elbeszél, érdekes történet, melynek folyamán finoman megrajzolt, élettelen alakokat mutat be a mai kornak a levegőjéből.

SZINI GYULA

PORCZELLÁN MUZSIKA

Ára 6 korona

Egy asszonyi élet vergődése a reá áhító férfiak egymás elleni harcában — Szini Gyula új regényének tárgya s a budapesti művészvilág adja meg az érdekes levegőjét színes képeivel és finoman rajzolt jellemző alakjaival.

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

5. SZÁM. 1918. (65. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, FEBRUÁR HÓ 3.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.Egyes szám
ára 80 fillér.

Előfizetési feltételek:

Egészévre	— 40.	korona.
Félévre	— 20.	korona.
Negyedévre	— 10.	korona.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

RUHÁJÁT RENDEZGETŐ LÁNY. (Első és baloldali nére.)

A SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM ANTIK SZOBRÁIBÓL.